

Leden van de gemeenteraad van de gemeente Lelystad
Postbus 91
8200 AB LELYSTAD

Verzenddatum

Bijlagen

Uw kenmerk

Ons kenmerk

21 DEC. 2016

Onderwerp

1994347

Toezichtbrief IBT FT 2017

Geachte leden van de raad,

Inleiding

Met deze brief informeren wij u over de financiële toezichtvorm 2017 en de overige toezichtbevindingen, die voortvloeien uit het convenant IBT FT. Dit naar aanleiding van het beoordelen van uw begroting 2017 en de jaarstukken 2015. Uw college ontvangt een kopie van deze brief.

Het convenant IBT FT

Met ingang van de begroting 2016 heeft u een start gemaakt met het toepassen van de afspraken uit het convenant IBT (Inter Bestuurlijk Toezicht). In het convenant (d.d. 23 januari 2015) zijn ook afspraken gemaakt over het financieel toezicht (FT). Het doel van het IBT FT is het verbeteren van de verslaglegging vanuit het college ten behoeve van de raad over de financiële positie van uw gemeente. Met als beoogd resultaat het horizontale toezicht van de raad op het college verder te versterken op het vlak van de financiële positie van de gemeente. De provincie kan vervolgens meer op afstand het financiële toezicht uitoefenen, mede afhankelijk van de naleving van het convenant en de financiële positie. Het jaar 2016 wordt beschouwd als een overgangsjaar, waarin het IBT FT proces verder wordt ontwikkeld en verbeterd.

Kengetallen vormen een belangrijk onderdeel van het IBT FT model. Deze kengetallen zijn ingedeeld in drie pijlers: begrotings-, schuld- en weerstandspositie (zie het convenant IBT). Daarnaast zijn als gevolg van een wijziging in het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) de (verplichte) kengetallen vastgesteld. Het beeld per pijler en het beeld in onderlinge samenhang bepaalt welk toezichtregime het college van Gedeputeerde Staten aan uw gemeente toekent.

Toepassing van het IBT FT

Uw gemeente heeft een separate paragraaf IBT opgenomen in de jaarrekening 2015 en tevens in de begroting 2017. Daarnaast heeft u het IBT FT verder uitgewerkt in de paragraaf financiële positie. U gaat aan de hand van kengetallen nader in op de begrotings-, schuld- en weerstandspositie, kijkt 4 jaar achteruit en 4 jaar vooruit, verbindt daar een toekomstverwachting aan en u geeft blijk van uw eigen standpunt op het vlak van de financiële positie.

Wijzigingen in het BBV

Het geldende uitgangspunt is dat de begroting 2017 wordt beoordeeld op basis van de dan geldende wet- en regelgeving. De voornaamste BBV wijzigingen, die van toepassing zijn op de begroting 2017 op basis van het wijzigingsbesluit BBV (maart 2016) zijn:

- toelichting rentebeleid in paragraaf financiering;
- toelichting op de berekening van rentelasten;
- toelichting berekening tarieven lokale lasten;
- toerekening van lasten aan de lokale lasten moet herleidbaar zijn in de begroting (bv. rentelasten);
- specificatie en toelichting op de overhead;
- uniforme basisset van beleidsindicatoren;
- meerjarige geprognostiseerde balans;
- activeren van investeringen maatschappelijk nut.

De voornaamste BBV-wijzigingen, die met ingang van programmabegroting 2016 van toepassing waren, zijn:

- afschaffen balanscategorie “niet in exploitatie genomen gronden”;
- toerekening rente aan grondexploitaties op basis van rente vreemd vermogen;
- looptijd grondexploitaties (maximaal 10 jaar).

De notitie rente (juli 2016) hoeft pas met ingang van begroting 2018 te worden toegepast. Met het advies om, als er toch al wijzigingen worden doorgevoerd, meteen alle wijzigingen door te voeren. U constateert een substantieel verschil tussen de gehanteerde omslagrente en de omslagrente, die vanaf begroting 2018 conform BBV moet worden gehanteerd.

Uw gemeente heeft het besluit genomen om lineair te gaan afschrijven voor alle nieuwe investeringen. Tot dusver hanteerde u het annuïtaire systeem hetgeen resulteert in hogere afschrijvingslasten in de aankomende jaren, die vervolgens in de jaren daarna omslaan in lagere afschrijvingslasten. De gemeente neemt in de loop van 2017 een besluit over de egalisatie van deze afschrijvingslasten. Het wijzigen van de omslagrente binnen de kapitaallasten van bestaande activa wordt verplicht gesteld door het BBV.

Positief is dat u (grotendeels) de beleidsindicatoren middels een meerjarig grafisch beeld weergeeft.

Uw gemeente heeft de wijzigingen in het BBV voor 2017 adequaat doorgevoerd.

Oordeel over de jaarrekening 2015

Uw gemeente heeft over het jaar 2015 een positief jaarrekeningresultaat gerealiseerd van ca. € 5,1 mln. (na reserves). Dit werd onder meer veroorzaakt door incidentele meevallers in het sociaal domein (ca. € 2,8 mln.) en grondexploitaties (ca. € 3,1 mln.). Deze incidentele meevallers zijn volledig gereserveerd in de reserve sociaal domein en de reserve grondexploitaties. Het positieve resultaat is vanuit de operationele activiteiten tot stand gekomen.

De aanlevering viel binnen de door BZK afgegeven tolerantiedatum van 30 september. De provincie heeft zich op dit gebied aan de coulance van BZK geconformeerd en heeft hier geen directe consequenties voor het regime FT aan verbonden (het ambtelijk schrijven van 10 februari 2016).

De accountant heeft op 26 september 2016 een controleverklaring afgegeven over 2015 met een oordeelsonthouding op grond van onzekerheden in het sociaal domein en op het vlak van de grondexploitaties (waaronder onzekerheid over de geplande uitgifte bedrijfsterreinen en de

gehanteerde index kostenstijging). De raad heeft de jaarrekening inclusief accountantsverklaring op 27 september 2016 vastgesteld.

De provincie heeft aangegeven er vanuit te gaan dat de gemeente de bij de jaarrekening 2016 de geconstateerde knelpunten heeft opgelost en over het 2016 een goedkeurende accountantsverklaring zal overleggen.

De accountant heeft in haar verslag van bevindingen aangegeven dat uw gemeente de voor 2015 van toepassing zijnde wettelijke verslaggevingsregels (BBV) heeft nageleefd.

Verder heeft zij de aandacht gevestigd op het doorgaan met het frequent actualiseren van grondexploitaties en adequaat en tijdig volgen van de kostenontwikkelingen in de komende jaren vanwege de grote impact die dit kan hebben op de verwachte uitkomsten van uw grondexploitaties.

Begrotingspositie

Uw gemeente presenteert (na amendementen) een structureel en reëel sluitende begroting 2017 en meerjarenperspectief 2018-2020. Het structureel resultaat loopt op tot ca. € 7,0 mln. in 2020.

FINANCIËLE POSITIE / BEGROTING (x € 1.000)			W	P	PB	MJR	MJR	MJR
FINANCIËEL PERSPECTIEF			2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Structureel resultaat (excl incidentele posten)	abs	6.761	1.502	5.209	6.622	6.556	7.040
	Op te vangen korting sociaal domein (integratie uitkering)	abs		0	1.813	1.483	1.131	2.238
	Taakstellingen (overig)	abs	0	0	721	516	466	416
	Totaal taakstellingen	abs		0	2.534	1.999	1.597	2.654

In het financiële perspectief zijn taakstellingen opgenomen op het vlak van bedrijfsvoering en doorbelasting grondbedrijf. De afgelopen jaren is een belangrijk deel van de openstaande taakstellingen gerealiseerd.

Uw gemeente heeft de precarioheffing in het financieel perspectief structureel geraamd voor ca. € 1,8 mln. Er is een wetsvoorstel opgesteld hetgeen waarschijnlijk zal leiden tot afschaffing van de precarioheffing binnen een periode van 10 jaar. Uw gemeente heeft dit risico niet opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

FINANCIËLE POSITIE / BEGROTING (x € 1.000)			W	P	PB	MJR	MJR	MJR
SOCIAAL DOMEIN			2015	2016	2017	2018	2019	2020
	Baten sociaal domein (integratie uitkering)	abs	50.303	48.047	46.235	44.752	43.621	41.382
	Op te vangen korting sociaal domein (integratie uitkering)	abs		0	1.813	1.483	1.131	2.238
	Stand van de reserve sociaal domein	abs	3.292					
	Reserve sociaal domein / integratie uitkering	%	7%					

Uw gemeente heeft in 2015 een overschot in het sociaal domein gerealiseerd (ca. € 2,8 mln.). Dit overschot is conform uw beleidskader gedoteerd aan de reserve sociaal domein (ultimo 2015 ca. € 3,3 mln.), die dient ter egalisatie van overschotten en tekorten in het sociaal domein. De ramingen in het sociaal domein zijn conform het niveau van de rijksuitkeringen (budgetneutraal). De integratie uitkering sociaal domein neemt van 2016 tot en met 2020 met ca. € 6,6 mln. structureel af, waardoor uw gemeente met een substantiële financiële opgave wordt geconfronteerd.

Uw gemeente hanteert bij het opstellen van het financieel perspectief de septembercirculaire (2016), wat consistent is ten opzichte van voorgaand jaar. De ramingen lonen en sociale lasten en de materiële budgetten worden geïndexeerd.

De woonlasten ontwikkelen zich op landelijke gemiddeld niveau.

Het financieel perspectief in uw gemeente is structureel en reëel in evenwicht. Met de aanvullende opmerking dat u in afwachting bent van onzekere (eventuele) uitkomsten van de evaluatie ICL-gelden en dat de dekking van deze uitkomsten komende jaren van invloed zullen zijn op het financiële perspectief.

Schuldpositie

Uw gemeente kent een schuldpositie, die zowel binnen de signaleringsnormen IBT FT als binnen het gestelde kader van de raad valt. Dit beeld wordt in uw prognose de komende jaren doorgezet.

Weerstandpositie

Uw gemeente maakt onderscheid in acute risico's en niet-acute risico's. De acute risico's moeten via de algemene reserve worden gedekt en de niet-acute risico's via het overige weerstandsvermogen. De weerstandsratio (zowel acuut als niet-acuut) ontwikkelt zich positief en ligt boven de norm (= 1,0). Onder het overige weerstandsvermogen worden alleen bestemmingsreserves betrokken die ook daadwerkelijk vrijgemaakt kunnen worden om incidentele tegenvallers op te vangen.

Opgemerkt wordt dat het risico van eventueel bijgestelde ICL-gelden als gevolg van de evaluatie wel wordt genoemd, maar niet financieel wordt vertaald. Verder worden de risico's inzake het sociaal domein continu gemonitord en wordt uw raad via de begrotingsmonitor periodiek hierover geïnformeerd.

De solvabiliteit (BBV) van uw gemeente is in de laatste jaren afgenomen en bevindt zich onder de signaleringsgrens van 20%. Dit beeld blijft onveranderd in uw prognoses van het financieel perspectief.

De investering in het grondbedrijf als percentage van de totale baten (BBV) is relatief hoog te noemen en ligt hoger dan de signaleringswaarden FT. Daarnaast heeft de accountant bij haar controle van de jaarrekening 2015 opmerkingen gemaakt over de onzekerheid inzake de waardering van deze voorraden (oordeel met een beperking).

Hoewel in 2015 de werkelijke verkochte grond voor woningbouw de begrote te verkopen grond overtrof (99 woningen terwijl 50 woningen waren begroot) en dit een positief signaal afgeeft, is het onzeker hoe deze grondratio zich de komende jaren gaat ontwikkelen. Uw gemeente houdt rekening met een gemiddelde afname van 5% per jaar.

Conclusie / Regime IBT FT

Uw gemeente heeft de BVV wijzigingen adequaat doorgevoerd en komt de afspraken in het IBT FT na.

De begroting 2017 en de meerjarenraming 2018 - 2020 is structureel en reëel sluitend. De eventuele gevolgen van de uitkomsten van de evaluatie ICL-gelden vormen daarop een substantieel risico.

De resultaten van het sociaal domein waren in 2015 niet ongunstig en het overschot is gedoteerd aan de egalisatiereserve sociaal domein. Maar u heeft nog een financiële opgave inzake de afnemende integratie uitkering sociaal domein te gaan.

De schuldspositie valt binnen de signaleringswaarden IBT FT.

Op zich is de weerstandsratio voldoende, maar niet alle risico's zijn financieel vertaald. Samen met de hoge grondpositie en de lage solvabiliteit lijkt de weerstandspositie nog onder druk te staan.

Lelystad valt voor het komende jaar, met inachtneming van art. 203 van de Gemeentewet, onder repressief toezicht met de kleur oranje. Dit betekent dat uw begroting en de begrotingswijzigingen daarop geen goedkeuring van het college van GS behoeven. Wel houdt dit in dat het bestuurlijk overleg over het IBT FT wordt voortgezet. Voor meer Informatie wordt verwezen naar de inhoud van het convenant IBT FT.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Flevoland,

de secretaris,

de voorzitter

DASH BOARD.FINANCIËLE POSITIE					W	W	W	W	PB	MJR	MJR	MJR	MJR
Lelystad	gunstig	neutraal	ongunstig		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
BEGROTING													
Woonlasten (mph) / woonlasten (mph)(landelijk gem.)													
1 (BBV)	<95%	>95% en <105%	> 105%	%	97%	95%	98%	107%	101%				
2 Structurele exploitatie ruimte (na inzet reserves) (als % baten) (BBV)	>0%	=0%	<0%	%		-2%	2%	2%	1%	2%	3%	3%	3%
3 Verschil resultaat jaarrekening en primaire begroting (voor inzet reserves) (% baten)	<5% en >-5%		>5% en <-5%	%	-4%	0%	-1%	3%					
SCHULDPOSITIE													
1 EMU saldo				abs	-10.804	-7.240	4.371	22.598	-786	17.949	27.036	26.771	27.404
2 Netto schuld quote (BBV)	<90%	>90% en <130%	>130%	%	77%	85%	86%	68%	69%	80%	75%	69%	65%
3 Netto schuld quote (gecorrigeerd voor verstrekte leningen) (BBV)	<90%	>90% en <130%	>130%	%	74%	81%	82%	63%	74%	85%	80%	75%	71%
4 Debt ratio	<50%	>50% en <80%	>80%	%	60%	60%	60%	56%	54%	54%	56%	59%	
5 Netto schuld per inwoner				abs	2.226	2.266	2.296	2.092					
WEERSTANDSVERMOGEN													
1 Weerstandsratio (acuut)	>1,0	=1,0	<1,0	abs			2,0	2,6		7,1			
2 Weerstandsratio (niet-acuut)	>1,0	=1,0	<1,0	abs			1,6	1,3		2,0			
3 Solvabiliteit (BBV)	>50%	>20% en <50%	<20%	%	21%	20%	20%	22%	18%	16%	16%	17%	18%
4 Grondexploitatie (BBV) (voorraden/totale baten) (BBV)	<20%	>20% en <35%	>35%	%	49%	55%	55%	35%	36%	35%	34%	32%	